

Undersøgelse af Produktionsskolen NVPRO Campus S/I' bestyrelsesmedlem- mers eventuelle ansvar

(til offentliggørelse)

Indholdsfortegnelse

1.	INDLEDNING OG BAGGRUND	3
1.1	Undersøgelsens baggrund og formål	3
1.2	Afgrænsning, forudsætninger og metodevalg	4
1.2.1	Afgræsning	4
1.2.2	Forudsætninger og metodevalg	4
2.	KONKLUSION	5
3.	PRODUKTIONSSKOLENS KONKURS	7
4.	FORPLIGTIGELSER FOR BESTYRELSEN	8
4.1	Bestyrelsens pligter	8
4.2	Bestyrelsesmøder	10
4.3	Årsrapporter og skolens eksterne revision	11
4.3.1	Årsrapporten for 2017	12
4.3.2	Årsrapporten for 2018	14
5.	LEDENDE MEDARBEJDERE	14
5.1	Uberettigede brug af skolens økonomiske midler	15
5.2	De ledende medarbejders personlige erstatningsansvar	15
5.3	Sammenfatning	16
6.	GENNEMGANG AF UDVALGTE FORHOLD	16
6.1	Restanceopbygningen til Skatteforvaltningen og drift efter håbløshedstidspunktet	16
6.1.1	Konklusion	20
6.2	Samarbejde med en sjællandsk efterskole	22
6.2.1	Konklusion	24
6.3	Øvrige udvalgte dispositioner	25
6.3.1	Indkøb af vin og alkohol	26
6.3.2	Gaver og andre fordele til bestyrelsen	26
6.3.3	Samhandel med nærtstående virksomheder og personer til bestyrelsen	28

1. INDLEDNING OG BAGGRUND

1.1 Undersøgelsens baggrund og formål

Den 20. april 2021 blev der afholdt et dialogmøde mellem kurator i Produktionsskolen NVPRO Campus S/I under konkurs, advokat Boris Frederiksen fra Poul Schmith, og Økonomiudvalget i Odsherred Kommune.

Baggrunden for mødet var, at Odsherred Kommune, der er kreditor i konkursboet, ønskede en uddybende redegørelse for de undersøgelser, der var foretaget i perioden efter institutionens konkurs den 6. maj 2019, herunder navnlig en undersøgelse af institutionens tidligere bestyrelse. Ønsket var initieret af to medlemmer af Odsherred Kommunes byråd, der havde anmodet om, at der blev afsat midler til, at der kunne iværksættes en række yderligere specifikke undersøgelser af den konkursramte institutions bestyrelse.

På mødet den 20. april 2021 redegjorde kurator for de undersøgelser, der var foretaget under konkursbehandlingen, og besvarede i den forbindelse spørgsmål fra Økonomiudvalgets medlemmer.

Den 21. april 2021 anmodede chefjurist Torben Nybo Middelhede, Odsherred Kommune, kurator om, at der blev udarbejdet et salæroverslag over de omkostninger, der ville være forbundet med en supplerende generel undersøgelse af, om der kunne rejses krav mod bestyrelsen i Produktionsskolen NVPRO Campus S/I. Den 7. maj 2021 fremsendte kurator et sådant ønsket salæroverslag.

Den påtænkte advokatundersøgelse er efterfølgende politisk blevet behandlet på en række udvalgsmøder i Odsherred Kommune, og den 16. juni 2021 traf et flertal i kommunalbestyrelsen i Holbæk Kommune efter en henvendelse fra Odsherred Kommune en principbeslutning om at deltage i en eventuel advokatundersøgelse, hvis Odsherred Kommune besluttede at iværksætte en sådan.

Den 24. august 2021 blev det på et møde i Odsherred Kommunes Økonomiudvalg endeligt besluttet, at der ønskedes foretaget en undersøgelse af den konkursramte institutions bestyrelses eventuelle ansvars- pådragende handlinger vedrørende perioden fra den 1. januar 2017 til den 6. maj 2019, og at udgiften hertil skulle fordeles ligeligt (50-50%) mellem Odsherred Kommune og Holbæk Kommune. Den samlede budgetramme blev på baggrund af det af kurator fremsendte salæroverslag af 7. maj 2021 besluttet til kr. 400.000-500.000, ekskl. moms.

Herefter besluttede et flertal i Kommunalbestyrelsen i Holbæk Kommune den 22. september 2021 endeligt, at Holbæk Kommune skulle deltage i en undersøgelse af, om den tidligere bestyrelse i Produktions-

skolen NVPRO Campus S/I under konkurs har handlet ansvarspådragende i den anførte periode, og således at udgiften til undersøgelsen skulle deles ligeligt mellem de to kommuner.

1.2 Afgrænsning, forudsætninger og metodevalg

1.2.1 Afgrænsning

Den periode, der ønskedes undersøgt, angår perioden fra den 1. januar 2017 til den 6. maj 2019, begge dage inklusive. Personkredsen, der ønskedes undersøgt, er institutionens bestyrelse.

Undersøgelsen skal afdække, om bestyrelsen i den omhandlede periode har foretaget ansvarspådragende dispositioner, herunder dispositioner der vurderes at være uden forretningsmæssig begrundelse eller på anden måde har været uden et anerkendelsesværdigt formål og dermed driften af produktionsskolen uvedkommende. Det skal i den forbindelse afdækkes, om sådanne mulige dispositioner i dag vil kunne være genstand for, at der rejses krav mod de pågældende bestyrelsesmedlemmer.

Undersøgelsen har ikke til formål specifikt at afdække, om bestyrelsen har ageret dadelværdigt, medmindre det er relevant i en erstatningsmæssig kontekst. I det omfang, der alligevel måtte fremkomme oplysninger, der efter kurators vurdering bør give grundlag for politimæssig efterforskning, vil der blive givet særskilt meddelelse til politiet herom af kurator.

Undersøgelsen har ikke givet anledning til at give en sådan meddelelse.

Undersøgelsen har heller ikke til formål at undersøge, om der kan være sket en tilsidesættelse af forvaltningsretlige regler og principper i forbindelse med driften af Produktionsskolen NVPRO Campus S/I.

1.2.2 Forudsætninger og metodevalg

I forbindelse med undersøgelsen har vi foretaget en gennemgang af den foreliggende dokumentation i konkursboets besiddelse, og hvor der her har været anledning hertil, har vi foretaget selvstændige undersøgelser og afklaring vedrørende forhold, som kunne have en afgørende betydning for undersøgelsens endelige konklusion.

Undersøgelsen er således baseret på følgende oplysninger i boets besiddelse, i det omfang de har været til stede:

- Elektronisk adgang til produktionsskolens bogholderi og økonomisystem
- Bilagsmateriale for 2017-2019

- Bankkontoudtog
- Regnskaber for perioden
- Tidligere interviews med den daglige ledelse og dele af bestyrelsen
- Øvrige foreliggende dokumenter, bestyrelsesmødereferater, mails mv. for den omhandlede periode.
- Retsbøger, domme og kendelser med tilknytning til skolen.

Det har ikke været muligt inden for undersøgelsens rammer at foretage en fuldstændig afstemning af produktionsskolens driftskonto for 2017-2019. Vi har derfor foretaget en række stikprøveundersøgelser af relevante emner med henblik på at sikre en proces, som gav mulighed for at drage tilfredsstillende konklusioner.

Undersøgelsen har i den forbindelse været vanskeliggjort af, at der ikke i alle tilfælde har foreligget de underliggende bogføringsbilag. En afledt konsekvens af dette kan være, at der således kan være foretaget dispositioner på bekostning af skolens økonomi, som ikke lader sig fuldt ud afdække. Omfanget af manglende bogføringsbilag har dog ikke været sådant, at vi har grund til at antage, at det har påvirket undersøgelsens konklusioner.

Som tidligere anført har vi derfor i et vist omfang måtte gennemføre vores egne undersøgelser på baggrund af det foreliggende materiale.

2. KONKLUSION

Driften af Produktionsskolen NVPRO Campus S/I er fortsat frem til den 6. maj 2019, hvor skolen blev erklæret konkurs af Skifteretten i Holbæk på baggrund af en egenbegæring om konkurs indgivet af skolens bestyrelse. Skolen havde på dette tidspunkt en betydelig restance til Skatteforvaltningen på kr. 4.065.001,13, som i det væsentligste var opstået i løbet af 2018-2019 på grundlag af manglende korrekte angivelser og manglende betalinger af skatter og afgifter.

Skolen har i 2018-2019 undgået at betale de løbende A-skatter og AM-bidrag, ved at en ledende medarbejder foretog flere månedlige efterangivelser, hvorved allerede betalt A-skat og AM-bidrag automatisk efterfølgende blev tilbagebetalt til skolen af Skatteforvaltningen, som reelt dermed blev anvendt som kreditfacilitet.

Kurator har ikke fundet oplysninger, der antyder eller dokumenterer, at skolens bestyrelse har været eller burde have været vidende herom.

Skolen har som følge af disse kritisable dispositioner kunnet videreføre driften efter den 31. maj 2018, hvilken dato efter kurators opfattelse udgør det tidspunkt (håbløshedstidspunktet), hvorefter videre drift af skolen var udsigtsløst, og hvor driften derfor burde være indstillet.

Såfremt skolens bestyrelse i løbet af 2018 havde været opmærksom på, at skolen havde betragtelige restancer til Skatteforvaltningen, må det efter det i forbindelse med det under undersøgelsen konstaterede og baseret på bestyrelsens handlemåde ultimo marts 2019, hvor problemet blev klart for bestyrelsen, anses for ubetænkeligt at lægge til grund, at bestyrelsen ville have grebet ind og indstillet driften, hvilket ville have formindsket skolens underskud og dermed også Skatteforvaltningens tab i et meget betydeligt omfang.

Der er ikke grundlag for at konkludere, at skolens bestyrelse i løbet af 2018 vidste eller burde vide, at skolens løbende drift reelt var tabsgivende. Her må der navnlig lægges vægt på, at skolens budget og likviditet løbende ses at være blevet drøftet på bestyrelsesmøderne, og at bestyrelsen, efter det for kurator oplyste og konstaterede, ikke selv var med til at udarbejde disse budgetter, som derimod blev udarbejdet af en ledende medarbejder på skolen.

Det skal ses i sammenhæng med, at den samme ledende medarbejder har benyttet skolens økonomiske midler til private (og skolen uvedkommende) formål, og at der i den forbindelse ses at være udfoldet meget betydelige bestræbelser på at sløre og skjule dette for omverden, herunder også skolens bestyrelse. Det er derfor kurators opfattelse, at den pågældende ledende medarbejder har haft en personlig økonomisk interesse i at "holde skolen i live" ved at sløre de reelle økonomiske forhold.

Produktionsskolen NVPRO Campus S/I har haft et tæt samarbejde til en sjællandsk efterskole, som på konkurstidspunktet var i restance til Produktionsskolen NVPRO Campus S/I med et beløb på kr. 491.098,06 grundet manglende betaling af en række ydelser leveret af Produktionsskolen NVPRO Campus S/I på kredit.

Kurator finder i den forbindelse ikke grundlag for at rejse kritik af de personer, der deltog i bestyrelsen i Produktionsskolen NVPRO Campus S/I i 2018. Det er kurators opfattelse, at den indgåede samarbejdsaftale mellem de to skoler efter sit indhold lagde op til et samarbejde de to skoler imellem, der skulle være økonomisk neutralt og ikke burde medføre, at skolen oparbejdede et betydeligt tilgodehavende hos efterskolen. Efter karakteren og størrelsen af de foretagne indkøb på vegne af efterskolen er der dertil ikke grundlag for at antage, at disse dispositioner, der ikke selvstændigt blev omtalt i den af bestyrelsen modtagne rapportering, burde have påkaldt sig bestyrelsens opmærksomhed. Endelig bemærkes, at en væsentlig del af det reelle tilgodehavende på konkurstidspunktet ikke var faktureret og således var skjult for bestyrelsen, selv hvis der havde været anledning til at foretage supplerende undersøgelser.

Kurator har undersøgt, hvorvidt bestyrelsen i den for undersøgelsen relevante periode har begunstiget sig selv eller nærtstående, herunder f.eks. modtaget gaver eller andre fordele eksempelvis i form af vin, chokolade, rabatter, forplejning, m.v., som kan have udgjort en utilbørlig begunstivelse af bestyrelsen. Videre har kurator foretaget en undersøgelse af, hvorvidt der i forbindelse med skolens drift har været interessekonflikter i forhold til skolens leverandører.

Disse undersøgelser har i mindre omfang været vanskeliggjort af manglende bogføring, men der er ikke ved undersøgelserne konstateret sikre holdepunkter for at konkludere, at der er sket dispositioner til fordel for skolens bestyrelse eller deres nærtstående i den relevante periode, der ville kunne begrunde, at skolen havde et økonomisk krav mod medlemmer af bestyrelsen.

3. PRODUKTIONSSKOLENS KONKURS

Produktionsskolen NVPRO Campus S/I blev ifølge de registrerede oplysninger hos Erhvervsstyrelsen stiftet den 14. september 2006 som en selvejende institution (S/I).

Skolens overordnede formål var at tilbyde undervisningsforløb baseret på praktisk arbejde og produktion til unge under 25 år, der ikke havde gennemført en ungdomsuddannelse, og som ikke umiddelbart havde forudsætninger for at påbegynde en sådan uddannelse. Skolens formål var også at styrke elevernes personlige udvikling og forbedre deres muligheder senere i uddannelsessystemet samt på det almindelige arbejdsmarked, herunder til beskæftigelse i fleksjob, skånejob eller lignende.

Skolen blev hovedsageligt finansieret ved offentlige tilskud men havde derudover også indtægter fra anden indtægtsgivende virksomhed i form af bl.a. café-drift.

Den 2. maj 2019 indgav skolens centrale ledelsesorgan egenbegæring om konkurs til Skifteretten i Holbæk. Baggrunden for dette var, at skolen på dette tidspunkt havde oparbejdet en ny restance til Skatteforvaltningen på kr. 4.065.001,13.

Restancen bestod primært af kr. 2.838.880,90 vedrørende manglende betaling af A-skat, kr. 968.270,88 vedrørende manglende betaling af arbejdsmarkedsbidrag samt kr. 58.899,85 i manglende betaling af moms.

Konkursbegæringen blev behandlet på skifteretsmødet den 6. maj 2019, hvor repræsentanter fra skolens bestyrelse deltog og erklærede sig enige i, at konkursbetingelserne var opfyldt.

På baggrund af det, der fremkom under skifteretsmødet, tog Skifteretten i Holbæk skolen under konkursbehandling, i hvilken forbindelse advokat Karsten Holt fra Advodan i Holbæk blev udpeget som kurator.

Ved en skiftesamling til valg af kurator den 27. maj 2019 blev advokat Boris Frederiksen udpeget som medkurator.

4. FORPLIGTIGELSER FOR BESTYRELSEN

4.1 Bestyrelsens pligter

Produktionsskolen NVPRO Campus S/I har som selvejende institution været en selvstændig juridisk enhed uden ejere i form af aktionærer.

Skolen har været omfattet af lov om produktionsskoler (lovbekendtgørelse nr. 97 af 26. januar 2016), og skolens bestyrelse har derfor haft ansvaret for at varetage den overordnede ledelse af skolen, herunder fastlægge af budgetter og godkende regnskaber.

Bestyrelsen har videre haft ansvaret for at sikre, at der har været ansat en daglig leder, som skulle varetage den daglige administration og det pædagogiske ansvar. Heri ligger også, at bestyrelsen har haft et ansvar for at sikre, at den daglige leder udøvede sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer og anvisninger.

Den daglige ledelse (direktionen) af en selvejende institution (produktionsskole) ansættes/afskediges af bestyrelsen. Det påhviler i den forbindelse produktionsskolens bestyrelse at sikre en betryggende og forsvarlig tilrettelæggelse af skolens administration, formueforvaltning mv., således at det tilsikres, at institutionsmidler ikke bliver disponeret i strid med skolens forvaltningsgrundlag og formål.

Udøvelsen af bestyrelsens ledelsesmæssige beføjelser vil i almindelighed ske via delegation til den daglige ledelse givet på bestyrelsesmøder og udmøntet i det fastsatte i budgetter, strategiplaner, direktiver, vedtægter, pædagogiske planer, forretningsordenen eller andre tjenestebefalinger mv. Herom bemærkes, at der efter lov om produktionsskoler ikke kan ske uddelegering af bestyrelsens endelig ansvar og tilsynsforpligtigelse. I tilfælde af at bestyrelsen konstaterer uregelmæssigheder fra den daglige ledelse, kan bestyrelsen ultimativt vælge at afskedige denne, såfremt de konstaterede forhold kan begrunde et sådant ansættelsesretligt skridt.

Skolens bestyrelse ledes af en formand, der varetager den overordnede ledelse af bestyrelsen. Formandens skal bl.a. sikre, at der indkaldes og gennemføres bestyrelsesmøder, sikre opfølgning på beslutninger, budgetter, godkendelse af årsrapporter m.v.

Driften af en selvejende institution indebærer lige som alt andet drift en risiko for lovovertrædelser eller tilsidesættelse af forskrifter af væsentlig betydning i forbindelse med forvaltningen af skolens midler. Efter almindelige principper for risikostyring bør bestyrelsen derfor løbende og mindst én gang årligt gennemgå og identificere væsentlige risici-momenter.

I tilfælde af at der indtræffer omstændigheder, som bevirker, at der er fare for, at skolens virksomhed må indstilles eller skolen ophører, begæres eller erklæres konkurs, skal bestyrelsen i så fald *straks* give underretning til Undervisningsministeriet (nu Børne- og Undervisningsministeriet), og til den eller de grundtilskudsydende kommunalbestyrelse(r), jf. § 6, stk. 13 i lov om produktionsskoler.

Da reglen om denne underretningspligt er begrundet i hensynet til Undervisningsministeriet og den eller de grundtilskudsydende kommuner, der udbetaler tilskud til produktionsskolen, bør kravet, om at der "straks" skal gives underretning til myndighederne, ikke fortolkes lempeligt. Det må i den forbindelse anses for at være uden betydning, om en bestyrelse vidste, at den manglende underretning ville medføre tab for Undervisningsministeriet og den eller de grundtilskudsydende kommune(r).

Det enkelte bestyrelsesmedlem vil således ultimativt kunne ifalde et personligt erstatningsansvar, såfremt de har forsømt at iagttage deres forpligtelser efter lovgivningen, hvilke både omfatter handlinger og undladelser.

Det vil efter praksis bl.a. betyde, at en selvejende institutions bestyrelse vil kunne ifalde et erstatningsansvar på et tilsvarende grundlag, svarende til det der er gældende for bestyrelser i kapital-selskaber (aktie- og anpartsselskaber) efter princippet i selskabslovens § 361, stk. 1, der er en kodificering af dansk rets almindelige (ulovbestemte) erstatningsregler.

Ansvarsbedømmelsen i henhold til de ulovbestemte erstatningsregler indebærer en vurdering af, om det enkelte bestyrelsesmedlem har handlet uagtsomt, dvs. forsømt kravene til en forsvarlig adfærd som bestyrelsesmedlem i den pågældende institution. Kravene til et bestyrelsesmedlem beror bl.a. på størrelsen og karakteren af den virksomhed, der udøves.

I Højesterets dom trykt i UfR 2006, side 2637, tog Højesteret stilling til, om bestyrelsesmedlemmerne i AOF i Århus havde pådraget sig erstatningsansvar ved at fortsætte den tabsgivende drift efter det tidspunkt, hvor det stod klart eller burde have stået dem klart, at en fortsættelse af driften ville påføre kreditorerne tab (håbløshedstidspunktet).

Ingen af bestyrelsesmedlemmerne i AOF i Århus modtog vederlag eller anden form for betaling for deres arbejde i bestyrelsen hos AOF i Århus, men der var et stort antal ansatte og en betydelig omsætning. Ifølge årsregnskabet for 1996 udgjorde indtægterne mere end kr. 38 mio., og balancen var på knap kr. 17

mio. Efter en konkret gennemgang af AOF i Århus' økonomiske forhold og bestyrelsens bestræbelser på at rette op på økonomien fandt landsretten, at bestyrelsesmedlemmerne ikke havde handlet ansvarspådragende.

Højesteret stadfæstede landsrettens dom med følgende bemærkning:

"Højesteret finder, at ansvaret for bestyrelsesmedlemmer i en organisation af en størrelse og med en aktivitet og omsætning som AOF i Århus som udgangspunkt må bedømmes på samme måde som ansvaret for bestyrelsesmedlemmer i erhvervsdrivende virksomheder."

Om bestyrelsens handlinger/undladelser i en selvejende institution er ansvarspådragende, afhænger efter Højesterets praksis således af en konkret vurdering.

Såfremt flere bestyrelsesmedlemmer pålægges et erstatningsansvar for den samme handling og/eller undladelse, hæfter de som hovedregel solidarisk, dvs. at hele kravet kan søges gennemført mod hvert enkelt bestyrelsesmedlem.

4.2 Bestyrelsesmøder

I henhold til de foreliggende bestyrelsesmødereferater ses der i perioden fra den 1. januar 2017 til den 6. maj 2019 at være afholdt 21 ordinære og/eller ekstraordinære bestyrelsesmøder, hvor der forefindes et mødereferat.

Kurator har gennemgået samtlige bestyrelsesmødereferater for perioden og har konstateret, at bestyrelsen i perioden har afholdt 21 ordinære og/eller ekstraordinære bestyrelsesmøder, hvilket svarer til et bestyrelsesmøde ca. hver 6. uge.

Fordelingen af møderne over de enkelte år har været følgende:

- Ordinært bestyrelsesmøde, mandag den 20. februar 2017
- Ordinært bestyrelsesmøde, mandag den 24. april 2017
- Ordinært bestyrelsesmøde, fredag den 2. juni 2017
- Ordinært bestyrelsesmøde, torsdag den 19. juni 2017
- Ordinært bestyrelsesmøde, tirsdag den 12. september 2017
- Ordinært bestyrelsesmøde, torsdag den 9. november 2017
- Ordinært bestyrelsesmøde, torsdag den 14. december 2017
- Ekstraordinært bestyrelsesmøde, tirsdag den 23. januar 2018
- Ordinært bestyrelsesmøde, torsdag den 3. maj 2018

- Ordinært bestyrelsesmøde, tirsdag den 19. juni 2018
- Ordinært bestyrelsesmøde, tirsdag den 26. juni 2018
- Ordinært bestyrelsesmøde, onsdag den 22. august 2018
- Ordinært bestyrelsesmøde, mandag den 17. september 2018
- Ordinært bestyrelsesmøde, mandag den 29. oktober 2018
- Ordinært bestyrelsesmøde, onsdag den 5. december 2018
- Ordinært bestyrelsesmøde, onsdag den 6. februar 2019
- Ordinært bestyrelsesmøde, mandag den 25. marts 2019
- Ekstraordinært bestyrelsesmøde, onsdag den 10. april 2019
- Ekstraordinært bestyrelsesmøde, onsdag den 24. april 2019
- Ekstraordinært bestyrelsesmøde, tirsdag den 30. april 2019
- Ekstraordinært bestyrelsesmøde, torsdag den 2. maj 2019

Henset til denne frekvens og indholdet af den af bestyrelsen forud for disse møder modtagne rapportering samt indholdet af referaterne er det, jf. nedenfor, kurators vurdering, at der ikke er belæg for at kritisere bestyrelsen for det udførte tilsyn og arbejde i øvrigt.

4.3 Årsrapporter og skolens eksterne revision

Produktionsskolen NVPRO Campus S/I har som produktionsskole været omfattet af den dagældende bekendtgørelse nr. 957 af 6. juli 2017 om revision og tilskuds kontrol m.m. ved efterskoler og frie fagskoler, frie grundskoler, private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) m.v. og har dermed været underlagt krav om ekstern revision ved en godkendt revisor.

Den godkendte revisors opgaver har i henhold til lovgrundlaget omfattet følgende: 1) skolens årsregnskab, 2) kontrol med skolens tilskudsgrundlag, og 3) attestation af indberetninger, hvor Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kræver særskilt revisorerklæring.

Det følger videre af lovgrundlaget for revisors arbejde, at revisionen skal foretages i *årets løb*, og at revisionen skal tilrettelægges og planlægges med udgangspunkt i en vurdering af produktionsskolens væsentlighed og risiko, og at denne vurdering skal revideres hvert år.

Som tidligere anført ses skolens økonomiske udfordringer med betaling af skatter og afgifter allerede at være begyndt i 2017, herunder navnlig i løbet af 2018.

Kurator har i den forbindelse foretaget en undersøgelse af, om kravet, om at produktionsskolers revision skal foretages i "årets løb", afviger fra revision af andre juridiske enheder, hvor revisionen i almindelighed skal udføres i overensstemmelse med gældende revisionsstandarder og god revisionskik.

Kurator har til brug for dette indhentet en udtalelse fra Danske Revisorers Responsumudvalg.

Responsumudvalget har i den forbindelse oplyst, at revisionen af en produktionsskole grundlæggende ikke afviger fra andre juridiske enheder, og at der i forhold til den løbende revision i årets løb af produktionsskolen ikke skal iagttages særlige revisionsstandarder.

Udvalget har dog oplyst, at et kendskab til manglende, fejlagtig eller for sen indberetning eller indbetaling til Skatteforvaltningen af skyldig A-skat og AM-bidrag bør skærpe revisors indsats vedrørende det pågældende område.

På baggrund af kurators undersøgelser herunder interviews med skolens tidligere ledelse, revisor og økonomiske nøglemedarbejder m.v., er der ikke fremkommet oplysninger, der peger på, at den foretagne revisionsplanlægning og den faktisk udførte revision giver grundlag for at konkludere, at revisor i løbet af 2018 har opnået kendskab til (eller burde have opnået kendskab til) skolens manglende indbetaling og fejlagtige indberetninger af skatter og afgifter til Skatteforvaltningen.

Tværtimod ses problematikker herom først at være kommet til revisors kendskab i forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporten for 2018 og likviditetsbudgettet for 2019. Kurator har i den forbindelse også lagt vægt på, at de, der har haft det daglige ansvar for at sikre korrekte indberetninger af skatter og afgifter, ses at have udfoldet betydelige bestræbelser på at sløre de fejlagtige indberetninger til Skatteforvaltningen, således at de umiddelbart præsenterede sig som værende korrekte. For en nærmere gennemgang heraf henvises der til afsnit 5.1.

Kurator har under konkursbehandlingen derfor ikke fundet grundlag for at rejse krav mod revisor.

4.3.1   *Årsrapporten for 2017*

Den 19. juni 2018 aflagde skolen årsrapport for perioden fra den 1. januar 2017 til den 31. december 2017.

Årsrapporten blev godkendt af bestyrelsen.

Af ledelsespåtegningen fremgik bl.a., at ledelsen anså årsrapporten for retvisende, dvs. at årsrapporten ikke indeholdt væsentlige fejlinformationer eller undladelser.

Skolens faste revisor, der havde revideret årsrapporten, afgav i årsrapporten en erklæring om, at årsregnskabet gav et retvisende billede af skolens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december

2017, samt at resultatet af skolens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar 2017 til 31. december 2017 var i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsen.

Resultatet af skolens drift viste en omsætning på kr. 30.806.599, som efter afholdelse af driftsomkostninger udviste et overskud på i alt kr. 399.599 mod et budgetteret overskud på kr. 1.623.581 efter renter og afskrivninger.

Om bemærkningerne til skolens resultat anførte bestyrelsen følgende i årsrapporten:

”Ved indgangen til 2017 have skolen en konstateret gæld til SKAT på 4, 7 mio. kr. Dette tal voksede svagt i løbet af 2017, og en afdragsordning med SKAT blev indgået i eftersommeren. Ved udgangen af året blev den samlede gæld indbetalt således, at skolen ved udgangen af regnskabsåret ikke længere havde gæld til SKAT. Det er bestyrelsens opfattelse, at skolen ikke bør have forfalden gæld til det offentlige, hvorfor procedurer omkring betaling og dokumentation for betaling er strammet op. Dette er bl.a. gjort med hjælp fra skolens revision, for at sikre at dette ikke gentager sig.”

Skolens egenkapital var i årsrapporten positiv med kr. 7.732.486.

Vedrørende egenkapitalen fremgår følgende af årsrapporten:

”III Usædvanlige forhold

Der foreligger en nedskrivning af egenkapitalen på kr. 1.695.385 som følge af et udestående med SKAT. Udeståendet er betalt ud i 2017, og da differencebeløbet ikke kan afklares og alt tyder på, at det vedrører tidligere år, betragtes det som fundamental fejl og reguleres over egenkapitalen.”

Om denne nedskrivning af egenkapitalen anførte revisor følgende i sin påtegning af årsrapporten:

”Som omtalt i note III Usædvanlige forhold i årsregnskabet, foreligger en nedskrivning af egenkapitalen på 1.695.385 kr. som følge af et udestående hos SKAT, som blevet gennemgået, men ikke har kunne afklares nærmere. Forholdet vurderes at være en væsentlig fejl i tidligere års regnskaber, og behandles regnskabsmæssigt i overensstemmelse hermed som en fundamental fejl med regulering over egen · kapitalen.”

Af resultatopgørelsen fremgik også, at skolen i 2017 havde modtaget samlet kr. 20.091.633,- i statstilskud samt kr. 956.254,- i kommunalt tilskud. Skolen har således primært været drevet med offentlige midler og tilskud i 2017.

Af øvrige indtægter havde skolen samlede indtægter for kr. 9.758.712,-, bl.a. hidrørende tilskud fra EU, salg af varer og tjenesteydelser og øvrige indtægter fra anden virksomhed.

Skolen havde i 2017 haft lønomkostninger til undervisning for kr. 14.403.139,- efter lønrefusioner samt lønomkostninger til administration for kr. 1.327.808,- efter lønrefusioner.

Om skolens lønomkostninger fremgår endvidere, at *"udgifterne til lønningerne har ikke fulgt elevtallet i nedadgående retning, idet elevtallet i nogen grad blev opvejet af elever på andre uddannelsesforløb"*.

Skolens omkostninger ved udgangen af 2017 til driften af skolen inkl. de førømtalte lønomkostninger beløb sig til i alt kr. 30.354.803.

Skolen havde, baseret på regnskabstallene fra 2017, månedlige gennemsnitlige omkostninger for ca. kr. 2,5 mio.

Skolens aktiver var i balancen angivet til kr. 14.969.206,-, og skolens gældsforpligtelser var opgjort til kr. 14.969.206,-, hvoraf kortfristede gældsforpligtelser udgjorde kr. 6.733.059,-, heraf udgjorde *"anden gæld"* kr. 4.916.585.

4.3.2   Årsrapporten for 2018

Der blev ikke udarbejdet en endelig årsrapport for 2018.

Kurator har derfor gennemgået skolens saldobalancer for maj og december 2018.

Ifølge saldobalancerne havde skolen en samlet likvid beholdning på kr. 57.271,91 pr. 31. maj 2018 og kr. 277.053,76 pr. 31. december 2018.

5.   Ledende medarbejdere

Skolens bestyrelse havde ansat flere ledende medarbejdere, hvis dispositioner også har været genstand for kurators undersøgelser i forbindelse med bobehandlingen.

5.1 **Uberettigede brug af skolens økonomiske midler**

Det er under konkursbehandlingen konstateret, at en ledende medarbejder i en årrække uberettiget har fået udbetalt (ekstra) feriepenge for kr. 98.326,59 og modtaget uberettiget refusion af udlæg for kr. 233.431,27, dvs. samlet kr. 331.757,86.

Det er sket til trods for, at den pågældende havde ret til løn under ferie.

For så vidt angår de omhandlede udlæg for samlet kr. 233.431,27, er der dels tale om fysiske udbetalinger og dels udbetalinger i form af ”udlæg” via den pågældendes almindelige månedsløn.

For så vidt angår de fysiske udbetalinger, er det konstateret, at de omhandlede betalinger er konteret og bogført i skolens elektroniske bogføringssystem under anvendelse af medarbejderens bruger-ID.

Det var imidlertid ikke muligt at identificere den underliggende dokumentation for de enkelte udlæg i skolens elektroniske bogføringssystem eller ved henvendelse til den pågældende medarbejder.

Konkursboet anlagde derfor en retssag mod medarbejdere vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt beløbet på i alt. 331.757,86 var modtaget med urette, og hvorvidt det derfor kunne kræves tilbagebetalt.

Ved en efterfølgende civilretlig dom fastslog retten, at de omhandlede betalinger til den pågældende medarbejder var sket med urette og derfor kunne kræves tilbagebetalt af konkursboet.

Dommen blev ikke anket af medarbejderen og er dermed endelig.

5.2 **De ledende medarbejderes personlige erstatningsansvar**

Der har desuden verseret en civil erstatningsansvarssag mod to ledende medarbejdere.

Denne sag drejede sig om, hvorvidt de pågældende havde pådraget sig et personligt og solidarisk erstatningsansvar på kr. 5 mio. over for konkursboet.

Det var under sagen konkursboets overordnede opfattelse, at de pågældende havde handlet erstatningspådragende over for konkursboet ved at have fortsat driften af skolen efter det tidspunkt, hvor den burde være indstillet eller tilpasset (håbløshedstidspunktet), der efter konkursboets opfattelse indtrådte i hvert fald den 31. maj 2018.

Dette med den konsekvens at skolens kreditorer blev påført et betydeligt tab, herunder i særdeleshed Skatteforvaltningen, der i den forbindelse har været anvendt som ufrivillig kreditfacilitet.

De pågældende personer blev ved en efterfølgende udeblivelsesdom dømt i overensstemmelse med konkursboets påstand og blev i den forbindelse – solidarisk - pålagt at betale en erstatning på kr. 5 mio. med tillæg af renter og sagsomkostninger til konkursboet.

De sagsøgte anmodede efterfølgende om genoptagelse af sagen.

Retten besluttede derfor at genoptage sagen bl.a. på betingelse af, at de sagsøgte stillede sikkerhed for idømte sagsomkostninger.

Da disse af retten opstillede betingelser ikke blev opfyldt, afviste retten derfor de sagsøgtes genoptagelsesansøgninger.

Erstatningssagerne mod de ledende medarbejdere er dermed endeligt afsluttede med dom, der giver konkursboet medhold i, at de har handlet ansvarspådragende.

5.3 Sammenfatning

Samlet må det konkluderes, at de ledende medarbejdere på grov og utilbørlig vis ikke har varetaget fundamentale ledelsesopgaver.

De pågældende ses derimod at have handlet ansvarspådragende og i den forbindelse i et vist omfang at have varetaget andre og skolen uvedkommende hensyn, hvilket i særdeleshed er gældende for navnlig én ledende medarbejder, der har anvendt skolens midler til private og for skolen uvedkommende formål.

6. GENNEMGANG AF UDVALGTE FORHOLD

6.1 Restanceopbygningen til Skatteforvaltningen og drift efter håbløshedstidspunktet

Skolens økonomiske udfordringer med betaling af skatter og afgifter ses allerede at være begyndt i 2017.

Dette førte til, at Kammeradvokaten på vegne af det daværende SKAT (nu Gældsstyrelsen) den 16. oktober 2017 fremsendte et varsel om konkurs, da skolen på daværende tidspunkt var i restance med kr. 2.796.365,16 til SKAT med betaling af A-skat og AM-bidrag for december 2016, A-skat for marts-juli 2017 samt renter og gebyrer og civilretlige restancer fra 2015 og 2016. Herudover var skolen i restance med

kr. 1.514.779,64 vedrørende A-skat og AM-bidrag for september 2016, der var til senere inddrivelse hos SKAT.

Efter fremsendelse af konkursvarslet udspandt der sig korrespondance mellem Kammeradvokaten og skolen om muligheden for, at der kunne etableres en afdragsordning med SKAT.

En af skolens ledende medarbejdere fremsendte i den forbindelse et likviditetsbudget for 2018 til Kammeradvokaten. Heraf fremgik bl.a., at skolen forventede et driftsmæssigt overskud på kr. 1.256.067 for kalenderåret 2018.

Inddrivelsen førte til, at der den 23. november 2017 blev indgået en ny afdragsordning med SKAT, og i foråret 2018 havde skolen i konsekvens heraf betalt den fulde restance til SKAT, hvorved konkursen blev afværget, og SKATs inddrivelsesforløb blev derfor afsluttet. Det fremgår af de foreliggende bestyrelsesmødereferater, at bestyrelsen i foråret 2018 baseret på den opståede restance iværksatte en række initiativer med henblik på at sikre, at skolens momsindberetninger blev håndteret korrekt, ligesom man i samme forbindelse "kiggede tilbage" på de 2 forrige års indberetninger af moms til SKAT.

Kurator har i forbindelse med konkursbehandlingen gennemgået skolens skattekonto, og det er i den forbindelse konstateret, at en ledende medarbejder på vegne skolen fra primo 2018 og frem til konkursen i et meget betydeligt omfang har foretaget løbende efterangivelser af A-skat og AM-bidrag, der udlignede tidligere positive angivelser og dermed skabt et fejlagtigt billede af skolens løbende mellemværende med Skatteforvaltningen, der derfor i bogføringen fremstod som værende i balance og dermed fejlagtigt ikke udviske en skyld til SKAT.

Dette er efter kurators vurdering sket uden bestyrelsens viden.

Der er blandt andet foretaget efterangivelser af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag op til et år tilbage fra indberetningstidspunktet i størrelsesordenen kr. +400.000,-.

De mange uberettigede og uregelmæssige efterangivelser bevirker, at skolens løbende angivelser af navnlig A-skat ikke har været retvisende, hvilket derfor (hvis man ser på udviklingen af skattekontoen alene) giver et forkert billede af restanceudviklingen til Skatteforvaltningen. Det bemærkes i øvrigt, at indberetningsmønsteret i 2018-2019 ikke er i overensstemmelse med skolens hidtidige indberetningsmønster.

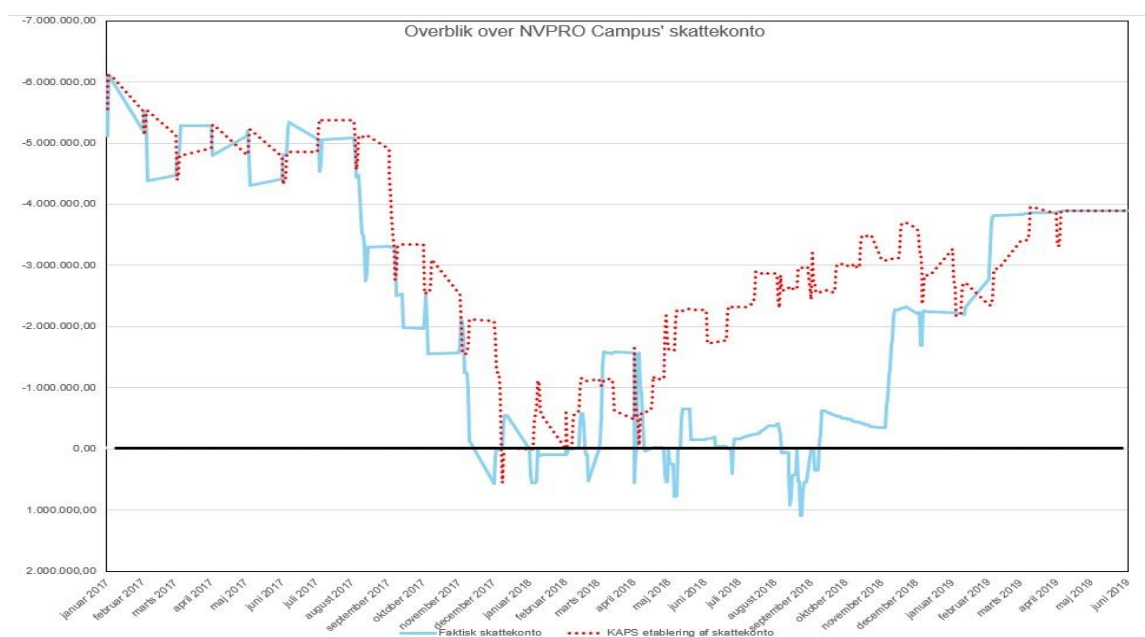
Det kan efter indholdet af navnlig bestyrelsesmødereferaterne og årsrapporten for 2017 lægges til grund, at bestyrelsen allerede ultimo 2017 var klar over, at skolen havde udfordringer med betaling af skatter og afgifter. Det fremgår dog imidlertid også, at disse udfordringer blev håndteret af bestyrelsen, og at skolens revisor i den sammenhæng foretog gennemgang af skolens procedure for betalinger og overførsler,

som i den forbindelse fandtes at være gode og tilstrækkelige. Videre fremgår det, at revisor tillige foretog en ekstraordinær gennemgang af skattekontoen 2 år tilbage, og at revisor herefter generelt var tilfreds med skolens måde at administrere og forvalte på.

Navnlig på denne baggrund er det kurators vurdering, at skolens bestyrelse på dette tidspunkt, dvs. fra primo 2018, og tidspunktet for indfrielsen af den på daværende tidspunkt kendte gæld til SKAT har haft rimelig anledning til at antage, at de historiske problemer vedrørende gældsopbygning til SKAT måtte være håndteret, og at skolens aktuelle administration på området var tilstrækkelig.

Kurator har derfor foretaget en rekonstruktion af skolens skattekonto, som den reelt burde have set ud, hvis der korrigeres for de fejlagtige indberetninger. En rekonstruktion viser i den forbindelse, at skolens reelle restance til Skatteforvaltningen siden marts 2018 har været væsentlig højere end de selvangivelser, som skolen har foretaget.

Samme billede gør sig gældende for resten af 2018, hvor den reelle difference stiger.

Som det fremgår af den rekonstruerede skattekonto ovenfor (rød graf), har skolens reelle restance til Skatteforvaltningen siden marts 2018 været væsentlig højere end skolens egne angivelser (blå graf).

Skolen har således kunnet undgå at betale løbende A-skatter og AM-bidrag ved at ændre skolens indberetninger bagudrettet, hvorved allerede indbetalt A-skat og AM-bidrag automatisk blev tilbagebetalt til skolen af Skatteforvaltningen.

Det bemærkes i den forbindelse, at skattelovgivningen i Danmark bygger på et selvangivelsesprincip. Skatteforvaltningen foretager således opkrævning på det grundlag, som foreligger på opkrævningstidspunktet, herunder bl.a. på baggrund af de oplysninger og indberetninger, som angives af den skattepligtige selv.

Det følger imidlertid af kildeskattelovens § 46, stk. 1, at der i forbindelse med enhver udbetaling af A-indkomst skal indeholdes foreløbig skat i det udbetalte beløb. På samme måde skal der af enhver udbetaling af arbejdsmarkedsbidragspligtig indkomst indeholdes AM-bidrag, jf. arbejdsmarkedsbidragslovens § 7, jf. kildeskattelovens § 49 b, stk. 1, jf. § 46, stk. 1.

Indeholdt A-skat og AM-bidrag skal som udgangspunkt indbetales senest den 10. i den første måned efter udløbet af kalendermåneden, jf. opkrævningslovens § 2, stk. 5.

Endelig fremgår det af opkrævningslovens § 2, stk. 4, at skatter og afgifter m.v. forfalder til betaling den 1. i måneden, hvor angivelsen skal indgives og skal indbetales senest samtidig med angivelsesfristens udløb.

Skolen har efter skattelovgivningen dermed haft pligt til løbende at indberette og betale korrekt A-skat og AM-bidrag til SKAT, nu Skatteforvaltningen. Dette er ikke sket.

På baggrund af de fejlagtige indberetninger til Skatteforvaltningen har skolen frem til konkursen i maj 2019 derfor formået at opbygge en på tidspunktet skjult restance på kr. 4.065.001,13 til Skatteforvaltningen, uden at skattemyndighederne kendte til dette. Restancen var primært sammensat af manglende betaling af A-skat for perioden fra den 1. juli 2018 til den 1. marts 2019 for kr. 2.838.880,90, arbejdsmarkedsbidrag fra den 1. juni 2018 til den 1. marts 2019 for kr. 968.270,88 samt moms for 4. kvartal 2018 for kr. 58.899,85. Derudover er restancen sammensat af en række øvrige mindre beløb.

Som følge af skolens gældsudvikling til Skatteforvaltningen (rød graf), vurderes det, at skolens drift i hvert fald burde været indstillet senest den 31. maj 2018 (håbløshedstidspunktet), idet der efter denne dag ikke vurderes at have været nogen realistisk udsigt til, at skolen kunne betale sine kreditorer, herunder navnlig Skatteforvaltningen, som skolen på dette tidspunkt reelt var i restance til med mere end kr. 1,6 mio. Denne forøgelse af skolens passiver skal holdes op mod, at skolens likvide beholdning var kr. 57.271,91 pr. 31. maj 2018.

Det er i den forbindelse i øvrigt konstateret, at langt størsteparten af de anmeldte krav i konkursboet er stiftet i perioden efter den 31. maj 2018, og kurator har på baggrund af de anmeldte krav undersøgt kreditorernes krav mod skolen pr. 31. maj 2018.

Undersøgelsen viser, at skolens restance til de usikrede kreditorer pr. 31. maj 2018 var på kr. 3.243.574,87. Dette beløb var efterfølgende steget til kr. 9.102.868,82 pr. den 6. maj 2019 (datoen for konkursdekrets afsigelse).

Restance til de usikrede kreditorer, herunder også Skatteforvaltningen, er således i en periode på 11 måneder forøget med kr. 5.859.293,95 svarende til en gældsforøgelse på ca. 64 %.

Der er herved ikke medtaget anmeldelser under kr. 20.000 eller krav, der er stiftet før den 31. maj 2018, og den reelle gældsforøgelse er derfor potentiel set større.

6.1.1 Konklusion

Ved bedømmelsen af om bestyrelsesmedlemmerne i Produktionsskolen NVPRO Campus S/I har pådraget sig et erstatningsansvar i anledning af skolens fortsatte drift efter den 31. maj 2018, er det afgørende, om bestyrelsesmedlemmerne har opfyldt kravene til forsvarlig adfærd for en bestyrelse i en institution af den pågældende slags.

Den omstændighed, at der har været tale om selvejende institutioner, der forvaltede betydelige økonomiske offentlige midler, vil i den forbindelse være en omstændighed, der taler for, at der ikke skal foretages en anden vurdering, end den vil være foretaget, såfremt der havde været tale om en vurdering af ansvaret for bestyrelsesmedlemmer i en erhvervsdrivende virksomhed, jf. herved Højesterets dom trykt i UfR 2006, side 2637.

Bestyrelsen i Produktionsskolen NVPRO Campus S/I har i henhold til skolens forvaltningsgrundlag haft ansvaret for varetagelsen af den overordnede ledelse. Generelt gælder imidlertid, at bestyrelsesmedlemmerne ikke kan forventes i detaljer at kende alle forhold på skolen. Bestyrelsens ansvar for forhold, der opstår i og som følge af den daglige drift eller forhold heri, er i høj grad et ansvar for at føre det nødvendige tilsyn. Det er dog bestyrelsens ansvar at sikre forsvarlige retningslinjer og reagere på usædvanlige situationer og træffer de nødvendige beslutninger/foranstaltninger, hvis der er fare for, at skolen af økonomiske årsager ikke kan fortsætte sin virksomhed.

I tilfælde hvor der er fare for, at skolens virksomhed må indstilles, eller skolen ophører eller begæres eller erklæres konkurs, har bestyrelsen en handlepligt og skal i den sammenhæng også *straks* give underretning til Undervisningsministeriet (nu Børne- og Undervisningsministeriet) og den eller de grundtilskudsydende kommunalbestyrelse(r), jf. § 6, stk. 13 i lov om produktionsskoler.

Spørgsmålet er herefter, om der er indtruffet omstændigheder, som bestyrelsen har kendt til (eller burde have kendt til), og som skulle have ført til, at skolens drift var blevet indstillet eller tilpasset på et tidligere tidspunkt end sket. I så fald har bestyrelsen haft en handle- og underretningspligt.

Det kan som nævnt efter indholdet af navnlig bestyrelsesmødereferaterne og årsrapporten for 2017 lægges til grund, at bestyrelsen allerede ultimo 2017 var klar over, at skolen havde udfordringer med betaling af skatter og afgifter. Det fremgår dog også, at disse udfordringer blev håndteret af bestyrelsen, og at skolens revisor i den sammenhæng foretog en gennemgang af skolens procedure for betalinger og overførsler, som fandtes at være gode og tilstrækkelige. Videre fremgår det, at revisor foretog en ekstraordinær gennemgang af skattekontoen 2 år tilbage, og at revisor generelt var tilfreds med skolens måde at administrere og forvalte på. På trods af disse udfordringer fremkom skolen tillige med et positivt driftsresultat for 2017.

Efterfølgende kan det dog konstateres, at skolen fra primo 2018 alligevel ikke kunne skabe balance med hensyn til indberetninger og betalinger af pligtige skatter og afgifter. Der er imidlertid ikke grundlag for at konkludere, at skolens bestyrelse i løbet af 2018 vidste eller burde have vidst, at skolens løbende drift reelt var tabsgivende. Her må der navnlig lægges vægt på, at skolens budget og likviditet løbende blev drøftet på bestyrelsesmøderne i løbet af året og, at de pågældende forhold ikke fremgik heraf. Her bemærkes, at bestyrelsen, efter det for kurator oplyste, ikke selv var med til at udarbejde disse budgetter mv, som derimod blev udarbejdet af en ledende medarbejder og forelagt bestyrelsen.

Dette skal ses i sammenhæng med, at en ledende medarbejder har benyttet (og er civilretligt dømt for) at have benyttet skolens økonomiske midler til private (og skolen uvedkommende) formål, og at der i den forbindelse ses at være udfoldet meget betydelige bestræbelser på at sløre og skjule dette for omverdenen, herunder også skolens bestyrelse. Det er derfor kurators opfattelse, at den ledende medarbejder har haft en personlig økonomisk interesse i at ”holde skolen i live” ved at sløre de reelle økonomiske forhold, herunder også for bestyrelsen.

På det foreliggende grundlag må det lægges til grund, at bestyrelsen først i forbindelse med revisors udarbejdelse af årsrapporten for 2018 (dvs. primo 2019) blev klar over, at der igen var omstændigheder vedrørende skolens skatte- og afgiftsmæssige forhold, som fordrede handling i bestyrelsen. Det fremgår således også af bestyrelsesmødereferater, at bestyrelsen i perioden efter den 25. marts 2019 blev bekendt med de økonomiske udfordringer, der senere førte til skolens konkurs den 6. maj 2019.

Bestyrelsesmøderne ses i den forbindelse at blive intensiveret i løbet af 1. og 2. kvartal 2019, og at mulighederne for skolens videre drift blev drøftet jævnlige i bestyrelsen. Videre kan det konstateres, at bestyrelsen gav mandat til, at skolen kunne kontakte en advokat med henblik på at arbejde videre med en rekonstruktion af skolen og afklaring af muligheden for at finde likviditet til at sikre driften frem til

overgangen til FGU. Endelig fremgår det af sagsakterne, at der allerede var løbende dialog med Undervisningsministeriet om skolens økonomiske situation.

Bestyrelsen ses i den forbindelse også at have iværksat en række ansættelsesretlige foranstaltninger.

Den 2. maj 2019 afholdte bestyrelsen et ekstraordinært bestyrelsesmøde, hvor der blev truffet endelig beslutning om at indgive konkursbegæring, og den 2. maj 2019 blev der derfor indgivet egenbegæring om konkurs til Skifteretten i Holbæk.

Indgivelse af konkursbegæring må tages til indtægt for, at det var bestyrelsens opfattelse, at der i hvert fald den 2. maj 2019 var indtruffet fare for, at skolevirksomheden måtte indstilles, og at skolen var konkurstruet.

Bestyrelsen har løbende og forud for den 2. maj 2019 desuagtet haft en pligt til løbende at forholde sig til skolens samlede økonomiske situation ikke mindst i et tilfælde, hvor likviditeten var endog meget stram, og hvor der var betydelig usikker om muligheden for skolens videre drift og eksistens.

Selvom der kan have været grundlag for at indgive egenbegæring om konkurs på et tidligere tidspunkt, indrømmes ledelsen efter retspraksis et vist skønsmæssigt spillerum til at vurdere, om driften kan genoprettes.

Sammenfattende er det kurators opfattelse, at bestyrelsen har handlet adækvat og med den fornødne hurtighed efter, at bestyrelsen med udkastet til årsrapport for 2018 ultimo marts 2019 modtog oplysninger om skolens økonomiske problemer, hvorfor der ikke ses at være grundlag for at rejse et erstatningskrav mod bestyrelsesmedlemmerne som følge af den fortsatte drift af skolen efter den 31. maj 2018, hvor driften burde være indstillet eller tilpasset (håbløhedstidspunktet), hvilket dog ikke var kendeligt før efter konkursens indtræden.

6.2 Samarbejde med en sjællandsk efterskole

Produktionsskolen NVPRO Campus S/I har haft et tæt samarbejde med (nu lukket) sjællandsk efterskole.

Efterskolen blev ifølge de registrerede oplysninger hos Erhvervsstyrelsen oprettet medio 2018 som en selvejende institution og var dermed ligesom Produktionsskolen NVPRO Campus S/I en selvstændig juridisk enhed. Efterskolens ledelse har oplyst kurator, at efterskolen ophørte medio 2019 uden at efterlade sig værdier.

Efterskolen og NVPRO Campus S/I havde med virkning fra den 1. januar 2018 indgået en samarbejdsaftale for perioden fra den 1. januar 2018 til den 31. juli 2019.

Det fremgår bl.a. af denne aftale, at ingen af parterne kan/skulle give direkte økonomisk støtte til den anden part. Det fremgår videre af aftalen, at begge parter kunne sælge varer eller tjenesteydelser til den anden part til nettopriser, dog ikke hvis dette medførte tab eller udgifter for den anden part. Aftalen blev underskrevet af bestyrelsesformanden for Produktionsskolen NVPRO Campus S/I og formanden for efterskolen.

Aftalen giver efter sit indhold dermed ikke hjemmel eller anledning til oparbejdelse af et mellemværende mellem parterne i form af f.eks. et større tilgodehavende for Produktionsskolen NVPRO Campus S/ hos efterskolen.

Der ses at have været tvivl om den præcise rollefordeling skolerne imellem. Videre tegner sig et billede af, at efterskolen reelt blev idriftsat i primo 2018, og at der har været et vist personsammenfald i ledelsen mellem efterskolen og Produktionsskolen NVPRO Campus S/I - dog uden at sidstnævnte ses at have haft direkte eller indirekte indflydelse på dispositionerne de to skoler imellem.

Kurator har foretaget en gennemgang og fuldstændig afstemning af Produktionsskolen NVPRO Campus S/I mellemregningskonto med efterskolen.

Der har i den forbindelse været et tema om, hvilken dato der skulle anvendes som skæringsdato for en sådan gennemgang. Efterskolens tidligere formandskab har over for kurator oplyst, at hvis der måtte bestå et tilgodehavende mellem de to skoler, skulle en sådan skæringsdato fastsættes til medio 2018 bl.a. med henvisning til, at skolens formelle registrering hos Erhvervsstyrelsen først blev effektueret medio 2018.

Kurator har imidlertid foretaget en gennemgang af skolernes mellemregningskonto med udgangspunkt i en skæringsdato pr. 1. januar 2018.

Baggrunden for dette er, at efterskolen og Produktionsskolen NVPRO Campus S/I har været to selvstændige juridiske enheder med forskellige virkeområder. Videre har kurator lagt vægt på, at der allerede fra primo 2018 ses at være indgået aftale mellem parterne om levering af tjenesteydelser. Den omstændighed, at efterskolen først lod sig formelt registrere hos Erhvervsstyrelsen medio 2018, kan efter kurators opfattelse ikke tillægges afgørende betydning i vurderingen af samarbejdet i nærværende undersøgelses sammenhæng. Det forhold, at efterskolen også før den formelle registrering indgik aftaler med Produktionsskolen NVPRO Campus S/I, udgør heller ikke et afgørende moment, når håndteringen af samarbejdet

skal vurderes fra NVPRO Campus S/I's perspektiv, idet der må ses på de faktiske trufne dispositioner, og at efterskolen synes at have disponeret, som om skolen bestod og havde handleevne.

På baggrund af kurators afstemning og gennemgang af Produktionsskolen NVPRO Campus S/I bogholderi er det konstateret, at produktionsskolen på tidspunktet for konkursens indtræden havde et tilgodehavende på kr. 491.098,06 i boets favør.

Beløbet er dels sammensat af ikke fakturerede ydelser for kr. 187.704,63 og dels allerede fakturerede ydelser for kr. 303.393,43, som der ikke ses at være betalt for helt eller delvist.

Kuratellet fremsatte derfor påkrav om betaling af ovennævnte beløb til efterskolen, hvilket krav efterskolen efterfølgende bestred.

Da det i øvrigt blev oplyst, at skolen var under afvikling og i øvrigt uden aktiver, opgav konkursboet den videre forfølgelse af kravet mod efterskolen.

6.2.1 Konklusion

Det falder uden for rammerne af nærværende undersøgelse at tage stilling til, hvorvidt de af Produktionsskolen NVPRO Campus S/I stillede løbende kreditter til fordel for den sjællandske efterskole har tjent et pædagogisk formål, eller om der var tilstrækkeligt sagligt pædagogisk formål for at indgå samarbejdsaftalen imellem de to skoler.

Det ligger fast, at Produktionsskolen NVPRO Campus S/I's formål alene har været at drive produktionsskole, og at der har været et vist personsammenfald i skolernes ledelse. Produktionsskolen NVPRO Campus S/I havde i perioden fra den 1. januar 2018 og frem til konkursen oparbejdet et tilgodehavende på kr. 491.098,06 hos efterskolen.

Hvor selve indgåelsen af samarbejdsaftalen med det aftalte indhold næppe kan kritiseres, er det derimod kritisabelt, at mellemværendet har fået lov at udvikle sig som sket.

Konsekvensen af dette har herefter været, at de midler, der blev ydet kredit med, ikke har været til rådighed for Produktionsskolen NVPRO Campus S/I, og at det efter konkursen ikke har været muligt at inddrive beløbet mod efterskolen, der har oplyst at være uden aktiver.

Henset til de enkelte transaktioners karakter og størrelse er der dog som udgangspunkt ikke anledning til at antage, at bestyrelsens medlemmer, herunder navnlig de eksterne bestyrelsesmedlemmer, har været opmærksomme på udviklingen i mellemværendet.

Kurator finder derfor ikke grundlag for at rejse kritik af de personer, der deltog i bestyrelsen i Produktionsskolen NVPRO Campus S/I i anledning af samarbejde med den sjællandske efterskole.

6.3 Øvrige udvalgte dispositioner

Kurator har foretaget en nærmere undersøgelse af, hvorvidt bestyrelsen i Produktionsskolen NVPRO Campus S/I, har foretaget dispositioner, der har haft privat (skolen uvedkommende) karakter, herunder om der er foretaget økonomiske dispositioner, hvor bestyrelsen har befundet sig i en interessekonflikt. Det falder således uden for undersøgelsen, om der i andre sammenhæng har været en habilitetskonflikt.

Det følger af § 6, stk. 5 i lov om produktionsskoler, at bestyrelsen har været omfattet af forvaltningslovens kapitel 2 om inhabilitet.

Forvaltningslovens kapitel 2 regulerer og angår de situationer, hvor den der virker i offentlig tjeneste som følge af en interessekonflikt skal afstå fra at medvirke ved behandling af en sag. Et eksempel herpå er situationer, hvor det pågældende bestyrelsesmedlem selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i en sags udfald. Tilsvarende er gældende, hvis bestyrelsesmedlemmets ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nær som søskendebørn eller andre nærtstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald.

Til brug for denne undersøgelse har kurator indhentet oplysninger om fuldmagtsforholdene hos skolens bankforbindelser, som i den forbindelse har oplyst, at der ikke foreligger oplysninger om, at bestyrelsesmedlemmerne har haft fuldmagt til skolens bankkonti.

Bestyrelsesmedlemmer har efter det for kurator oplyste dermed ikke haft direkte adgang til at disponere over skolens økonomi, hvilket betyder, at hver udbetaling skulle foretages og godkendes af skolens centrale økonomifunktion.

Kurators undersøgelser har generelt været besværliggjort af, at kurator ikke er blevet sat i besiddelse af et fuldstændigt bogføringsmateriale, herunder alle underliggende bogføringsbilag, og det har derfor ikke været muligt inden for undersøgelsens rammer at foretage en fuldstændig afstemning af produktionsskolens driftskonto for 2017-2019. Videre har undersøgelsen været besværliggjort af, at der ikke ses at foreligge egentlige mellemregningskonti mellem skolen og de enkelte bestyrelsesmedlemmer eller egentlige bogføringskonti for bestyrelsen.

Vi har derfor foretaget en række stikprøveundersøgelser af relevante emner med henblik på at sikre en proces, som gav mulighed for at drage tilfredsstillende konklusioner. En afledt konsekvens af dette kan

derfor være, at der således kan være foretaget dispositioner, som ikke har kunnet afdækkes. Det er dog ikke umiddelbart kurators opfattelse, at denne usikkerhed påvirker de anførte konklusioner.

6.3.1   *Indkøb af vin og alkohol*

Skolen har i visse dele af perioden fra primo 2017 til medio 2019 haft en alkoholbevilling.

Det er imidlertid konstateret, at skolen i perioden fra medio 2017 til medio 2018 var uden en sådan bevilling. På trods af dette er der i denne periode bogført udgifter til køb af øl og alkohol for i alt kr. 116.570,86 som alm. ”varekøb”.

Det er uklart, hvorvidt de bogførte udgifter er sket med henblik på videresalg for øje, eller om der er tale om køb til skolens ”eget forbrug”. Henset til at skolen har været uden alkoholbevilling i den pågældende periode, lægges det til grund, at indkøbene ikke er foretaget med henblik på videresalg for øje, og at indkøbene dermed er sket med henblik på indkøb til skolens ”eget forbrug”.

Kurator har konstateret, at der i samme periode er blevet afholdt i alt 7 sociale arrangementer for elever og personale.

Kurator er ikke blevet sat i besiddelse af de underliggende bogføringsbilag vedrørende de enkelte indkøb, og det er derfor ikke muligt for kurator at afdække, om det indkøbte vin og alkohol er sket til opfyldelse af bestyrelsesmedlemmers rent personlige interesser i form af f.eks. runde fødselsdage, bryllupper m.v.

Kurator har dog ikke belæg for at antage, at det skulle være tilfældet, når der henses til omfanget af indkøbene samt det forhold, at skolen i den omhandlede periode havde en række aktiviteter, der i omfang og karakter ses at kunne begrunde de foretagne indkøb.

Kurator har også undersøgt, om indkøbene er foretaget i tidsmæssig tilknytning til særlige fejring af skolens bestyrelsesmedlemmer, men disse undersøgelser giver heller ikke noget grundlag for at konkludere, at indkøbene er anvendt til (skolen uvedkommende) private formål.

6.3.2   *Gaver og andre fordele til bestyrelsen*

Kurator har videre undersøgt, hvorvidt der i øvrigt måtte være givet gaver til bestyrelsen eller andre fordele. Ved gaver kan eksempelvis være tale om vin, chokolade, rabatter, forplejning m.v.

Kurators undersøgelser viser, at der i forhold til bestyrelsen synes at være anvendt i hvert fald kr. 38.365,72, som har en direkte forbindelse til bestyrelsen.

Beløbet på kr. 38.365,72 er sammensat således:

- Lejlighedsgaver (kr. 18.707,78)
- Rejser (kr. 16.328)
- Udgifter til bestyrelsesmøder (kr. 1.092)
- Øvrige (kr. 2.240,94)

For så vidt angår posten *lejlighedsgaver* på kr. 18.707,78, er der heraf bogført et beløb kr. 1.812,78 som en gave til bestyrelsesmedlemmer.

Det resterende beløb på kr. 16.891,22 ses at være bogført som "Bestyrelseskurve og vin til medarbejdere JUL" med kr. 10.172, udgift til "Gaver Bestyrelsen" med kr. 320, og udgift til "Bestyrelsen gavekort til værftscafeen 01122018" med kr. 6.400,-.

For så vidt angår posten *Rejser* på kr. 16.328,-, er der bogført udgifter til "Bestyrelsestur Billeje" med kr. 2.546,96 og "Bestyrelsestur Hotel" med kr. 8.380,82 og en udgift til "Bestyrelsestur Fuerteventura Færge" med kr. 5.400,22

Kurator er ikke i besiddelse af det underliggende bilagsmateriale vedrørende bestyrelsesturen til Fuerteventura, og kurator er derfor heller ikke bekendt med, hvilke bestyrelsesmedlemmer der om muligt har deltaget i turen, og hvad det faglige formål med turen har været. Der ses imidlertid at være bogført en udgift til "Flybillet Fuerteventura elever" på kr. 20.833 i en nær tidsmæssige periode, og det kan derfor ikke afvises, at turen har haft et relevant pædagogisk formål.

Henset til den samlede udgifts karakter og relativt beskedne størrelse har kurator derfor ikke fundet anledning til at undersøge dette forhold yderligere,

I relation til posten *Udgifter til bestyrelsesmøder* er der tale om et beløb på kr. 1.092, der er sammensat af udgifter til "Fællesbestyrelsesmøde" på kr. 777 og "Drikkelse Best. Møde" med kr. 315.

Posten *Øvrige* på kr. 2.240,94 er bogført som en udgift, som antages at angå et bestyrelsesmedlem.

Bortset fra ovenstående posteringer har kurator ikke fundet nogen kobling mellem afholdte udgifter og hele eller dele af bestyrelsen.

De ovenfor nævnte posterings giver i øvrigt ikke kurator anledning til at rejse tilbagebetalingskrav, da det skønnes, at de omhandlede dispositioner må antages at have haft et anerkendelsesværdigt formål med tilknytning til skolens drift mv.

6.3.3 Samhandel med nærtstående virksomheder og personer til bestyrelsen

Kurator har også foretaget en undersøgelse af, hvorvidt der i den relevante periode i øvrigt er foretaget dispositioner til fordel for personer eller virksomheder, der må anses for nærtstående til bestyrelsen.

Ifølge konkurslovens § 2, er der i konkursretlig henseende tale om nærtstående i følgende situationer:

”

- 1) ægtefæller, slægtninge i op- og nedstigende linjer, søskende, de nævnte personers ægtefæller og andre personer, der har stået hinanden særlig nær,
- 2) et selskab og en person, såfremt personen eller dennes nærtstående direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af selskabets kapital,
- 3) to selskaber, såfremt det ene eller dets nærtstående direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af det andet selskabs kapital, eller såfremt en væsentlig del af begge selskabers kapital direkte eller indirekte ejes af samme person eller selskab eller af indbyrdes nærtstående personer eller selskaber,
- 4) andre personer, selskaber eller organisationer, som har tilsvarende interessefællesskab som under nr. 2 eller 3 angivet.”

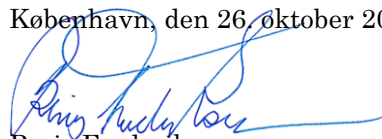
Med henblik på at afdække sådanne mulige relationer har kurator gennemgået bestyrelsesmedlemmernes offentligt tilgængelige registreringsforhold i Erhvervsstyrelsens register, herunder evt. registrering af personer, der ses at have fælles bopæl med de pågældende bestyrelsesmedlemmer.

Kurator har efterfølgende sammenholdt disse oplysninger med skolens kreditorbogholderi og har herved alene konstateret, at Produktionsskolen NVPRO Campus S/I i to tilfælde har modtaget fakturaer for tjenesteydelser fra en virksomhed med relation til et bestyrelsesmedlem i den for undersøgelsen relevante periode.

Efter en samlet vurdering finder kurator dog ikke grundlag for at betvivle indholdet af de to fakturaer eller kvaliteten af det udførte arbejde. Det bemærkes også, at der ikke foreligger oplysninger om, at det pågældende bestyrelsesmedlem har bestilt arbejdet, og at der er tale om to enkeltstående regninger.

På denne baggrund finder kurator ikke grundlag for at konkludere, at bestyrelsesmedlemmet har befundet sig i en interessekonflikt eller er blevet utilbørligt begunstiget.

København, den 26. oktober 2022

Boris Frederiksen

Partner, Advokat (H)